

CẢNH ĐỨC TRUYỀN ĐĂNG LỤC**QUYỂN 20**

Ngài Hành Tư Thiên sư đời thứ 6 (phần 4) : Có 106 vị.

- Đệ tử nổi pháp của Thiên sư Đạo Ứng ở núi Vân Cư, Hồng châu, có 28 vị.

1. Hòa thượng Phật Nhật ở Hàng châu
2. Thiên sư Chân ở Viện Vĩnh Quang Tô châu,
3. Thiên sư Phi ở Đông An Hàng châu
4. Thiên sư Đạm Quyền ở Qui Tông Lô Sơn,
5. Hòa thượng Quảng Tế ở Tri châu,
6. Hòa thượng Nam Đài ở Thủy Tây Đàm châu,
7. Thiên sư Khiêm ở Chu Khê Hấp châu,
8. Hòa thượng Phong Hóa ở Dương châu,
9. Thiên sư Đạo Giản ở núi Vân Cư,
10. Thiên sư Hoài Uẩn ở Qui Tông Lô Sơn,
11. Thiên sư Tuệ Hải ở Đại Thiệu Hồng châu,
12. Hòa thượng ở Đức Sơn, Đời thứ 7 Lăng châu
13. Hòa thượng Nam Đài ở Nam Nhạc,
14. Thiên sư Xương ở núi Vân Cư,
15. Thiên sư Chương ở Kê Sơn Trì châu,
16. Thiên sư Đại Phạm ở Tấn Châu,
17. Hòa thượng Vân Trú ở Tân La
18. Thiên sư Hoài Nhạc ở núi Vân Cư
19. Hòa thượng ở Lĩnh Ban (19 vị trên đây thấy có ghi lục)
20. Đại sư Ngộ Không ở chùa Long Hưng Đàm Châu,
21. Thiên sư Giản ở Bạch Vân Kiến Châu,
22. Hòa thượng ở núi Mộ Phụ Đàm Châu,
23. Thiên sư Huy ở núi Bạch Thủy Thư Châu,
24. Hòa thượng Sơn ở Dã Phụ Lô Châu,
25. Thiên sư Pháp Chí ở Nam Nhạc,
26. Thiên sư Khánh Hiến ở Tân La

27. Thiên sư Tuệ ở Tân La

28. Thiên sư Tuệ Chí ở núi Phụng Thê Hồng Châu (9 vị trên đây không có cơ duyên ngữ cú)

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Bốn Tịch ở Tào Sơn ở Phủ châu, có 14 vị:

1. Thiên sư Tuệ Quang ở Hà Ngọc Võ châu

2. Thiên sư Đạo Diên ở Động Sơn Quân châu,

3. Thiên sư Hoằng Thông ở núi Dục Vương Hành châu

4. Thiên sư Tùng Chí ở Kim Phong Võ châu,

5. Thiên sư Xứ Chân ở Lộc Môn Tương châu,

6. Đại sư Tuệ Hà ở Tào Sơn Võ châu,

7. Thiên sư Phạm ở Hoa Quang Hành châu,

8. Thiên sư Dung ở Quảng Lợi Xứ châu,

9. Thiên sư Hành Truyền ở Viện Tiểu Khê, Lô Sơn Tuyên châu,

10. Hòa thượng Nham ở Bố Thủy Tây Xuyên,

11. Hòa thượng Tây Thiên ở Thục Xuyên,

12. Thiên sư Pháp Nghĩa ở Thảo Am Hoa châu,

13. Hòa thượng Hoa Nghiêm ở Thiều Châu, (13 vị trên đây có ghi lục)

14. Hòa thượng Chủ ở núi Trì Long La Hán Lô Sơn. (1 vị này không có cơ duyên ngữ cú)

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Cư Động ở núi Long Nha, Đàm Châu, có 5 vị:

1. Thiên sư Tạng Dữ ở Báo Từ Đàm châu

2. Thiên sư Thẩm Triết ở núi Hàm Châu Tương châu (2 vị trên đây thấy có cơ duyên ngữ cú),

3. Thiên sư Hoằng Tịch ở Bạch Mã Phụng Tường,

4. Thiên sư Đạo Khâm ở Viện Sùng Thọ Phủ châu,

5. Thiên sư Bản Viện Quán Âm Sở Châu, (3 vị trên đây thấy có ghi lục).

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Hựu Tịnh ở chùa hiện nay Hoa Nghiêm, Kinh Triệt, có 3 vị:

1. Thiên sư Khuông Nhất ở Tử Lăng Phủ Tường (1 vị thấy có ghi lục),

2. Thiên sư Duy Trực ở Viện Bắc Thiên Nhiêu châu,

3. Hòa thượng Hóa Thành ở Duy Châu, (2 vị trên đây không có cơ duyên ngữ cú).

- Đệ tử nối pháp của Đại sư Phổ Mãn ở Cửu Phong, Quân Châu,

có 1 người:

1. Thiên sư Oai ở Đồng An Hồng châu,.

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Sư Kiên ở Thanh Lâm, có 6 vị:

1. Hòa thượng Long Quang ở Thiều châu,
2. Thiên sư Hiến ở chùa Thạch Môn Tương châu,
3. Hòa thượng Quảng Đức ở Tương châu,
4. Hòa thượng Bà Tiêu ở Trình châu,
5. Thiên sư Tuệ Cự ở Thạch Tạng Định châu,
6. Đại sư Thông Tánh ở Diên Khánh Tương châu.

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Độn Nho ở Bạch Mã, Lạc Kinh, có

2 vị:

1. Hòa thượng ở núi Thanh Tỏa Phủ Hưng Nguyên (1 vị thấy có ghi lục)

2. Hòa thượng Bảo Phước ở Kinh Triệu (1 vị thấy có ghi lục) .

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Thông ở Bắc Viện Ích Châu, có 1

vị:

1. Hòa thượng Hương Thành ở Kinh Triệu (1 vị không có cơ duyên-ngũ cú).

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Bồn Nhân ở Bạch Thủy Cao An,

có 2 vị:

1. Hòa thượng Trí Huy ở kinh Triệu Trùng Vân.

2. Thiên sư Âu Chương ở Thụy Long Hàng châu, (2 vị trên đây thấy có ghi lục)

- Đệ tử nối pháp của Thiên sư Khuông Nhân ở Sơ Sơn, Võ Châu,

có 20 vị:

1. Đời Thiên sư Chứng Sơ Sơn đời thứ 2
2. Thiên sư An ở Bách Trượng Hồng châu,
3. Thiên sư Tuệ ở Huỳnh Nghiệt Quân châu,
4. Hòa thượng Thủ Trường ở Hộ Quốc núi Tỳ Thành,
5. Thiên sư Qui Nhân ở Linh Tuyên Lạc Kinh,
6. Thiên sư Phụng Lâm ở Diên Khánh Diên châu,
7. Thiên sư Tĩnh ở núi Đại An An châu,
8. Thiên sư Siêu ở Bách Trượng Hồng châu,
9. Hòa thượng Viện ở Thiên Vương Hồng châu,
10. Thiên sư Uẩn ở Viện Chánh Cần Thường châu,
11. Hòa thượng ở Hậu Động Sơn Tương châu
12. Hòa thượng Tam Tướng ở Kinh Triệu
13. Thiên sư Hành Kế ở núi Ngũ Phong Quân châu,

14. Hòa thượng Cao Minh ở Thượng châu,
15. Thiền sư Đạo Thái ở Tây Khê Hoa châu,
16. Hòa thượng Sơ Sơn ở Võ châu,
17. Thiền sư Linh Ước ở núi Hoàng Bá Quân châu
18. Thiền sư Viễn ở Tường Quang Dương châu,
19. Đại sư Truyền Tánh ở núi Đại An An châu,
20. Thiền sư Doanh ở núi Hoàng Bá Quân châu

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Văn Thúc ở Khâm Sơn Lễ Châu,

có 2 vị :

1. Thiền sư Tự Cổ ở Thượng Lam Hồng châu,
2. Thái Thú Lô Mãn ở Lễ châu (2 vị trên đây không có cơ duyên-
ngũ cú)

ngũ cú)

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Nguyên An ở Lạc Phố Sơn, có 10

vị.

1. Thiền sư Thiện Tịnh ở Vĩnh An Kinh Triệu
2. Thiền sư Ngạn Tân ở núi Ô Nha Đơn châu,
3. Thiền sư Truyền Sở ở Thanh Phong Phủ Phương Tường,
4. Hòa thượng Trung Độ ở Đặng châu,
5. Hòa thượng Động Khê ở Gia châu
6. Hòa thượng Ngọa Long ở Kinh Triệu,
7. Đại sư Tuệ Thông ở chùa Hắc Thủy Gia châu,
8. Hòa thượng Bàn Long ở Kinh Triệu,
9. Hòa thượng Đông Thiên ở Đơn châu

10. Hòa thượng Thiện Nhã ở Phù châu, (4 vị trên đây không có cơ
duyên-ngũ cú).

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Hoài Trung ở núi Tiêu Dao, Giang
Tây, có 2 vị:

1. Thiền sư Sư Ngụy ở Phước Thanh Tuyên Châu,
2. Thiền sư Vô Hư ở Bạch Vân Kinh Triệu, (2 vị này thấy có ghi
lục)

lục)

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Khả Văn, ở núi Bàn Long, Viên
Châu, có 5 vị :

1. Thiền sư Tịnh Ngộ ở Vĩnh An Lô Sơn Giang châu
2. Thiền sư Thiện Đạo ở núi Mộc Bình Viên châu,
3. Hòa thượng Long Thê ở Thiểm châu, (3 vị trên không có cơ
duyên-ngũ cú)
4. Đại sư Chí Thông ở Quế Dương,
5. Thiền sư Tịnh Tịch ở Viện Thọ Xương Lô Sơn,.

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Nguyệt Luân ở Huỳnh Sơn Phủ Châu, có 1 vị:

1. Hòa thượng Đồng Tuyên ở núi Sính Châu.

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Hoàn Phổ ở Thiều Sơn, Lạc Kinh, có 2 vị.

1. Hòa thượng Văn Thù ở Đàm Châu,

2. Hòa thượng Bạch ở Đại Nham Dương Châu.

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Linh Siêu ở Thượng Lam viện, Hồng Châu, có 2 vị:

1. Thiền sư Giản ở Bắc viện Hà Đông,

2. Vương Chung Truyền Nam Bình Hồng Châu, (2 vị trên đây không có cơ duyên-ngũ cú)

*****

- Thiền sư Hành Tư đời thứ 6 (phần 4) có 106 vị.

* Đệ tử nối pháp của Thiền sư Đạo Ứng ở núi Vân Cư Hồng Châu trước đây.

1. Hòa thượng Phật Nhật ở Hàng Châu.

Trước Sư đạo núi Thiên Thai, từng nói: Như có người đoạt được cơ ta thì tức là Thầy ta. Sư đến Giang Tây gặp Hòa thượng Ứng ở Vân Cư, đánh lễ mà hỏi rằng: Hai rồng tranh châu thì ai được? Vân Cư nói: Tháo bỏ thân nghiệp đến đây gặp nhau. Đáp: Thân nghiệp đã cởi bỏ. Cư nói Châu ở đâu. Sư không đáp được. Sư bèn qui y vào thất lễ ngài Vân Cư làm Thầy. Sau tham vấn ngài Giáp Sơn, vừa vào cửa thấy Duy-na. Duy-na nói ở đây không chứa kẻ hậu sinh. Sư nói: Con tạm đến lễ gặp Hòa thượng chứ không nghỉ đêm. Duy-na lên bạch Giáp Sơn. Giáp Sơn cho gặp. Chưa lên thêm liền hỏi từ đâu đến. Sư nói: Ở Vân Cư đến. Giáp Sơn hỏi nay thì ở đâu? Sư nói: Ở trên đầu Giáp Sơn. Sơn nói Lão tăng hằng năm ở tại gờ đất, 5 quỷ vào thân. Sư bèn lên thêm lễ bái. Giáp Sơn lại hỏi: Xà-lê cùng ai đồng hành. Sư nói: Thượng tọa Mộc. Hỏi: Sao ông ấy không đến gặp nhau. Sư nói: Hòa thượng xem ông ấy có phần: Hỏi: Ở đâu? Sư nói: Ở trong nhà trên. Giáp Sơn bèn cùng Sư đến nhà trên (đường). Sư bèn lấy cây gậy ném trước mặt Giáp Sơn. Giáp Sơn hỏi chớ từ Thiên Thai đến được chăng? Sư đáp: Không phải Ngũ nhạc (5 núi) sinh ra. Giáp Sơn nói chớ từ núi Tu-di đến được chăng? Sư nói: Nguyệt Cung cũng chẳng gặp. Giáp Sơn nói đó tức là từ người khác mà được. Sư nói: Tự mình còn là oan gia từ người được thì có thể làm gì. Giáp Sơn

nói: Trong tro lạnh có 1 hạt đậu nóng. Rồi gọi Duy-na đến sắp chỗ ngủ cho Sư dưới cửa sổ sáng. Sư liền hỏi: Lồng đèn hiểu lời nói không? Giáp Sơn nói: Đợi lồng đèn hiểu lời nói ta sẽ nói với ông. Đến sáng hôm sau Giáp Sơn lên nhà trên hỏi Sư: Hôm qua mới đến Thượng tọa ở đâu. Sư bước ra lên tiếng Dạ! Giáp Sơn hỏi khi ông chưa đến chỗ Vân Cư thì ở đâu? Đáp: Ở chùa Quốc Thanh Thiên Thai. Giáp Sơn hỏi: Thiên Thai có Thác từ từ có sóng lăn tăn, tạ ông từ xa đến đây, ý ông như thế nào. Sư đáp: Từ lâu ở trong hàng núi chẳng đeo Tòng La. Giáp Sơn nói: Đây cũng là ý xuân, ý thu như thế nào? Sư im lặng hồi lâu. Giáp Sơn nói: Xem ông chỉ là Lão chống thuyền chung qui chẳng phải là người trào lộng - Một hôm có khắp thỉnh lớn, Duy-na mời Sư dâng trà. Sư nói: Con vì Phật pháp mà đến không vì dâng trà mà đến. Duy-na nói Hòa thượng dạy Thượng tọa dâng trà. Sư đáp: Lệnh của Hòa thượng thì được. Rồi đem trà mà phục vụ, bưng chén kêu rồn rảng, Giáp Sơn ngoái nhìn, Sư nói: Trà đậm 5, 3 chén - Ý ở bên nổi nước. Giáp Sơn nói: Bình có ý rót trà, trong giỏ mấy cái chung. Sư nói: Bình có ý rót trà, trong giỏ không 1 chung. Liên rót trà mà đi. Lúc đó đại chúng đều nhìn. Sư lại hỏi đại chúng đều mong thỉnh Sư 1 nói. Giáp Sơn nói giữa đường gặp rắn chết chớ đánh chết, giỏ không đáy mang đem về. Sư nói: Tay cầm bùa Dạ Minh, mấy ai biết trời sáng. Giáp Sơn nói: Đại chúng về đi, về đi. Từ đó khắp thỉnh Sư về viện, chúng đều đón khen. Sau Sư trở về Chiết Tây ở Phật Nhật mà mất.

2. Thiên sư Chân ở viện Vĩnh Quang tại Tô châu.

Sư lên pháp đường nói: Lời nói mũi nhọn nếu sai hướng quan ngàn dặm, thì ngay ở Huyền nhai mà buông tay tự chịu đảm đương dứt hết sống lại lừa dối vua không được, ý chí phi thường người há lường được. Hỏi: Đạo không ngang mà thẳng đứng thì đều nguy hiểm, làm sao có thể không bị ngang dọc làm cho mất đi? Sư bỗng lấy gậy đánh vào miệng. Vị Tăng hỏi: Đây cũng là ngang dọc. Sư nói: Cùng lấy.

3. Thiên sư Phi ở Đông An, núi Phụng Thê, Hồng châu.

Hỏi: Như thế nào là tháp Vô phùng? Sư nói: Hồng, Hồng! Tăng hỏi: Như thế nào là người trong tháp. Sư đáp: Hôm nay có người từ Kiến xương đến. Hỏi: 1 thấy liền ngừng đi, lúc ấy thế nào? Sư nói: Phải, lại đến đó làm gì?. Hỏi: Như thế nào là cá chấm trán? Sư nói: Không thấu qua sóng. Vị Tăng hỏi: Khi hổ thẹn thì thế nào? Sư nói: Trợn không ngược mặt. Vị Tăng nói: Đó tức là chẳng đổi thân. Sư nói: Phải, việc mây xanh làm sao. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Gà vàng ẵm con về Tiêu Hán, thỏ ngọc ôm con đến Tử Vi. Hỏi:

Bỗng gặp khách đến lấy gì mà đãi. Sư nói: quả vàng sớm đến vượn đi hái, hoa ngọc chiều tối phượng ngậm về. Hỏi: Giữa đường gặp người đạt Đạo chẳng dùng lời mà ngầm đáp thì lấy gì mà đối đáp? Sư nói: Phải đáp hoặc đánh. Hỏi: Không làm tổn thương Vương Đạo là thế nào? Sư nói: Ăn cháo ăn cơm. Hỏi: Chớ phải là chẳng thương tổn Vương Đạo chẳng? Sư nói: Thời gian qua đi rơi xuống phía Đông - Hỏi: Ấn ngọc khi mở thì người nào được tin. Sư nói: Chẳng phải người ấy. Hỏi: Việc thân cung là như thế nào? Sư hỏi: Nói gì? Hỏi: Như thế nào là Tỳ-lô Sư? Sư nói: Xà-lê xuất gia ở đâu. Hỏi: Như thế nào là đặng mắt thì Bồ đề? Sư nói: Điện Phật trước mặt. Hỏi: Phiến ngọc không tỳ vết thỉnh Sư chẳng đặng. Sư nói: Rớt ở sau ông. Hỏi: Khi ấn ngọc mở thì người nào được tin. Sư nói: Không phải nhỏ nhỏ. Hỏi: Như thế nào là Diệu chi? Sư nói: Tốt. Hỏi: Mê đầu nhận bóng như thế nào ngưng? Sư nói: Bảo ai? Hỏi: Như thế nào là phải? Sư nói: Từ người mà tìm tức càng xa. Hỏi: Chẳng từ người tìm thì sao? Sư đáp: Đầu ở đâu. Hỏi: Như thế nào là 1 chiếc tên của Đồng An. Sư nói: Xem sau nã. Hỏi: Việc sau nã (óc?) thì thế nào? Sư nói: Lỗi. Hỏi: Tăng mất y chúng mà xướng, Tổ sư y người nào mà xướng. Sư nói: Đánh. Hỏi: Mang đến không tương tự không mang đến thì như thế nào? Sư nói: Làm chỗ nào. Hỏi: Khi chưa có cái đó thì hành lý làm gì. Sư nói: Bình thường lại làm gì? Đáp: Đó tức là chẳng đổi người lúc xưa. Sư nói: Làm hành lý nào.

4. Thiên sư Đạm Quyền ở chùa Qui tông, Lô sơn (đời thứ 2).

Hỏi: Lúc gà vàng chưa gáy thì thế nào? Sư nói: Mất Oai Âm Vương. Hỏi: Gà gáy rồi thì thế nào? Sư nói: 3 cõi đều chìm. Hỏi: Khi hết mình cúng dường thì thế nào? Sư đáp: Đem được cái gì đến. Đáp: Chỗ có chẳng tiếc. Sư hỏi: Cúng dường người nào? Vị Tăng không đáp được. Thưa: Học nhân vì Phật pháp mà đến, thế nào là Phật pháp? Sư đáp: Chánh nhân không (rảnh rảnh trống không). Hỏi: Lại thỉnh Sư thương lượng. Sư nói: Vòng khắp có dư. Hỏi: Đại chúng vân tập họp nói việc gì? Sư nói: 3,3 - 2,2. Hỏi: Giữa đường gặp người đạt Đạo không đem lời nói ngầm đáp, chưa biết lấy gì mà đối đáp. Sư nói: Sao có thể chịu được người. Lại nói: Hiểu chẳng? Đáp: Không hiểu. Sư nói: Đường Trường An ở cạnh hố. Hỏi: Học nhân chẳng hỏi các cái khác, mà hỏi như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư đáp: 3 gông 5 gậy. Hỏi: Người thông hiểu nói như thế nào. Sư nói: Chỉ nay làm việc gì. Vị Tăng nói: Tùy lưu. Sư nói: Không theo dòng sao dứt được.

5. Hòa thượng Quảng Tế ở Trì châu.

Hỏi: Lúc 1 ngựa 1 thương thì như thế nào? Sư nói: Đầu rơi rồi.

Hỏi: Như thế nào là nói phương ngoại. Sư hỏi: Ông nói cái gì? Hỏi: Như thế nào là nước Quảng Tế? Sư nói: Không đói khát. Hỏi: Đó tức là đệ tử không có tác dụng. Sư nói: Tình biết ông chịu người an bài. Hỏi: Ở xa đến qui y xin Sư chỉ bày. Sư nói: Có miệng chỉ biết ăn. Hỏi: Khi Ôn Bá Tuyết cùng Trọng Ni gặp nhau thì thế nào? Sư nói: Trong đây không có người đó. Hỏi: Chẳng biết chẳng thấy thỉnh Sư nói: Ra. Sư nói: Chẳng mê muội. Hỏi: Khi chẳng mê muội làm gì (thì sao?). Sư nói: Ông gọi cái gì?

6. Hòa thượng Nam Đài ở Thủy Tây, Đàm châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là cỗi này 1 giọt nước? Sư đáp: Vào miệng liền lấy ra. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Khâu may giầy ủng. Hỏi: Tổ Tổ truyền nhau chưa biết là truyền cái gì? Sư nói: Không vì Xà-lê hỏi Lão tăng cũng chẳng biết.

7. Thiên sư Chu Khê ở Khiêm Hấp châu.

Thứ Sứ Nhiêu Châu cùng Sư tạo điện Đại Tạng, Sư và một vị Tăng cùng xem điện. Sư gọi Tăng, Tăng liền dạ. Sư hỏi: Điện này để Phật nhiều ít. Đáp: Để (dính) tức đều có người chẳng chịu. Sư nói: Ta chẳng hỏi người đó. Đáp: Đó tức là con cũng chưa từng đáp. Trân trọng. Sau Sư ở núi Đâu suất mà mất.

8. Hòa thượng Phong Hóa ở Dương châu.

Hỏi: Như thế nào là đánh 1 cuộc cờ. Sư nói: Xuống đây. Hỏi: 1 gậy đánh phá hư không lúc đó thế nào? Sư nói: Dem 1 miếng lại đây. Hỏi: Trên không miếng ngói dưới không dùi nhọn, Học nhân hưởng vào chỗ nào mà đứng. Sư nói: Chờ trời nổi !

9. Thiên sư Đạo Giản ở Chiêu Hóa núi Vân cư (trú đời thứ 2).

Sư người Phạm Dương. Sư từ lâu vào thất ngài Vân Cư mà ngâm được chân ấn. Được phân việc coi ngó việc trong chùa. Vì có lạp cao nên làm đệ nhất tòa trong pháp đường. Khi Ứng Hòa thượng sắp mất, có vị Tăng chủ sự hỏi ai sẽ đệ tử nối pháp. Sư đáp: Giản chủ sự trong pháp đường. Tăng tuy nghe nói mà không biết ý chỉ bèn bảo mau tuyển chọn. Bèn cùng chúng Tăng bàn bạc chọn Đệ nhị tòa làm Hóa chủ. Nhưng theo nghi lễ trước thỉnh Đệ nhất tòa, nếu khiêm nhượng thì quyết định Đệ nhị tòa. Lúc đó Giản sư đã ngâm theo lời thọ ký của Thầy nên không từ chối. Lúc đó Sư cầm Đạo cụ vào phương trượng nhiếp chúng mà giảng pháp. Chủ Sư Tăng không vừa ý bèn không theo qui thức. Sư xét biết tình người bèn bỏ viện mà lên xuống núi. Đêm đó thần núi kêu khóc cất vãn. Sáng hôm sau chủ Sư và đại chúng lật đật chạy đến ruộng lúa, hối lỗi khóc lóc thỉnh Sư về. Chúng nghe Thần núi lên tiếng

ca ngợi: Hòa thượng đã trở về! - Vị Tăng hỏi: thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Tùy chỗ được tự tại. Hỏi: Duy-ma há chẳng phải là kim tức Như Lai. Sư đáp: Phải. Hỏi: Vì sao lại dự hội Thích Ca mà nghe pháp? Sư nói: Ông ấy chẳng tranh người và mình (nhân ngã). Hỏi: Xoay thân che giấu lúc đó thế nào? Sư nói: Lại che giấu được chăng? Hỏi: Con rắn sao nuốt Thầy rắn? Sư nói: Ở trong đó mà không bị thương. Hỏi: Các Thánh nói chẳng được chỗ Hòa thượng lại nói được chăng? Sư nói: Ông nói chỗ nào các Thánh nói không được. Hỏi: Giữa đường gặp mảnh hổ lúc đó thế nào? Sư nói: Ngàn người vạ người không gặp, riêng ông lại gặp. Hỏi: Đỉnh núi cao đêm ở 1 mình thì thế nào? Sư nói: Nhàn thì 7 gian Tăng đường chẳng ngủ đêm, ai nói ông 1 mình ở đỉnh núi cao mà ngủ đêm. Sau khi Sư tịch rồi thì Lô Châu Soái là Trương Sùng bỏ tiền ra xây tháp đá thờ Sư ở núi ấy đến nay vẫn còn.

10. Thiên sư Hoài Huy ở chùa Qui Tông, Lô sơn (trú đời thứ 3).

Hỏi: Không Phật không chúng sinh lúc ấy thế nào? Sư đáp: Người nào như thế? Hỏi: Nước trong cá hiện lúc đó thế nào? Sư nói: Đem 1 con lại đây. Tăng không đáp được. Hỏi: Như thế nào là Ngũ Lão Phong? Sư nói: Cao chót vót. Hỏi: Dứt nước dừng bánh xe là thế nào? Sư đáp: Mài chẳng chuyển. Hỏi: Như thế nào là mài chẳng chuyển? Sư nói: Chẳng dừng bánh xe. Hỏi: Như thế nào là con trong Trần? Sư đáp: Đầu tro mặt đất. Hỏi: Thế Tôn chẳng nói nói, Ca-diếp chẳng nghe nghe việc ấy thế nào? Sư nói: Chính lúc đó làm gì? Đáp: Chẳng đồng không nghe nói. Sư nói: Là người nào? Hỏi: Học nhân chẳng đến chỗ, thỉnh Sư nói: Sư nói: Ông chẳng đến chỗ nào.

11. Thiên sư Tuệ Hải ở Đại Thiện, Hồng châu.

Hỏi: Khi chẳng ngồi núi xanh thì như thế nào? Sư nói: Là người nào? Hỏi: Như thế nào là biết người làm khách. Sư nói: Không chọn trên. Hỏi: Linh Tuyên bỗng gặp, lúc đó thế nào? Sư hỏi: Từ chỗ nào đến? Hỏi: Như thế nào là nói tức chẳng trái với Sư. Sư nói: Chớ tiếc miệng. Hỏi: Nói rồi như thế nào? Sư hỏi: Nói cái gì? Hỏi: Như thế nào là nói được gần nhau. Sư nói: Nói mau. Hỏi: Như thế tức chẳng nói? Sư nói: Dùng miệng làm gì? Sau Sư ở tại Bách Trượng mà mất.

12. Hòa thượng Đức Sơn ở Lăng châu.

Hỏi: Giữa đường gặp người đạt Đạo chẳng dùng lời nói im lặng mà đáp chưa biết lấy gì mà đối? Sư nói: Chỉ như thế. Tăng im lặng hồi lâu. Sư nói: Ông lại hỏi. Tăng lại hỏi. Sư bèn hét: Đi ra!

13. Hòa thượng Nam Đài ở Nam Nhạc, Hành châu.

Hỏi: Khi ngay trên Dung Phong thì như thế nào? Sư hỏi: Thấy

chăng?

14. Thiên sư Xương ở núi Vân cư (trú đời thứ 3).

Hỏi: Gặp nhau chẳng biết nhau lúc đó thế nào? Sư nói: Đã gặp nhau rồi vì sao không biết nhau. Hỏi: Khi ngọn lửa dữ trong lò thì thế nào? Sư nói: Cái gì ở trong đầu? Hỏi: Khi chẳng chịu thương lượng thì thế nào? Sư nói: Đến đây làm gì? Hỏi: Đến cũng chẳng thương lượng? Sư nói: Đến không nào có ích gì. Hỏi: Khi dung thân ở trước phương tượng thì thế nào? Sư hỏi thân ông lớn nhỏ.

15. Thiên sư Chương ở Kê Sơn, Trì châu.

Sư từng làm Sài đầu (người lo củi nước) ở tại ngài Đầu Tử. Đầu Tử uống trà bảo Sư rằng: Cả sum la vạn tượng đều ở trong chén trà ấy. Sư liền lật úp chén trà xuống nói rằng sum la vạn tượng ở đâu? Đầu Tử nói: Khá tiếc 1 chén trà. Sau Sư gặp Tuyết Phong Hòa thượng Tuyết Phong hỏi: Có phải là Chương Sài đầu không? Sư bèn làm thế đẩy (đánh) bánh xe. Tuyết Phong bèn chịu.

16. Hòa thượng Đại Phạm ở Tấn châu.

Tăng hỏi: Như thế nào là chỗ hoài vọng (trông mong vào) của học nhân? Sư nói: Đáy giếng dựng lâu cao. Hỏi: Như thế tức là siêu nhiên. Sư nói: Sao chẳng buông tay.

17. Hòa thượng Vân Trụ ở Tân.

Hỏi: Chư Phật nói chẳng được người nào nói được? Sư nói: Lão tăng nói được. Hỏi: Chư Phật nói chẳng được, Hòa thượng nói thế nào? Sư nói: Chư Phật là đệ tử của ta. Hỏi: Thỉnh Hòa thượng nói? Sư nói: Chẳng đáp tốt quân vương đánh cho 20 gậy.

18. Thiên sư Hoài Nhạc hiệu Đạt Không ở núi Vân cư. (trú đời thứ 4)

Hỏi: Như thế nào là Đại Viên Cảnh? Sư nói: Gương chẳng chiếu. Hỏi: Bỗng gặp 4 phương 8 mặt đến thì làm sao? Sư nói: Hồ đến thì Hồ hiện. Hỏi: Tốt quá gương chẳng chiếu? Sư liền đánh. Hỏi: Thế nào là 1 hoàn thuốc trị vạn bệnh? Sư hỏi: Ông bệnh gì?

19. Hòa thượng Linh Ban.

Hỏi: Học nhân chẳng phụ cơ Sư, vẫn tránh khỏi mang lông đội sừng chăng? Sư đáp: Xà-lê cũng đáng sợ, đối mặt mà chẳng biết nhau. Hỏi: Như thế tức là nuốt hết nước trăm sông mới sáng 1 điểm tâm? Sư nói: Tuy khỏi mang lông cũng phải đội sừng vậy. Hỏi: Rất mong Hòa thượng đầy đủ từ bi rộng lớn? Sư nói: Hết sức nói cũng ngoài Lão tăng ra không hiểu được.

* Đệ tử nổi pháp của Thiên sư Bôn Tịch ở Tào Sơn, Phủ châu trước đây.

1. Đại sư Huyền Ngô Quang Tuệ ở núi Hà ngọc, Phủ châu.

Trước Sư ở Long Tuyên, lên pháp đường bảo chúng rằng: Hòa thượng Tuyết Phong là người giống như kim xí điếu vào biển bất rỗng. Lúc đó có Vị Tăng hỏi: còn Hòa thượng thì như thế nào? Sư nói: Chỗ nào đi lại. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Không lẽ bái đi còn đợi lúc nào? Hỏi: Như thế nào là mật truyền tâm? Sư im lặng hồi lâu. Tăng nói đó tức là uổng công nghiêng tai. Sư gọi thị giả bảo đem lửa mà đốt (đem lửa lại đây). Hỏi: Người xưa nói nếu ghi 1 câu luận kiếp thì làm Dã hồ tinh, chưa biết ý người xưa thế nào? Sư đáp: Tăng Đường Long Tuyên chưa từng khóa. Hỏi: Hòa thượng như thế nào? Sư nói: Gió thổi lỗ tai. Hỏi: Giữa đường gặp thú dữ lúc đó thế nào? Sư đáp: Hận làm gì? Hỏi: Như thế nào là tiếng trước 1 câu? Sư nói: Giống như chẳng nói. Hỏi: Người xưa nói như 1 điểm tuyết trên lò lửa đỏ, ý chỉ như thế nào. Sư nói: Tiếc lấy lông mày. Hỏi: Như thế nào chỉ bày tức trong lúc chẳng mê muội. Sư đáp: Không thể trên tuyết lại thêm sương. Hỏi: Như thế tức toàn nhân Hòa thượng bỏ đi. Sư nói: Nhân gì. Hỏi: Như thế nào là giày đạp chẳng được mê muội Tông Phong? Sư nói: Phải nói là hảo thủ ở Long Tuyên. Hỏi: Thỉnh Hòa thượng hảo thủ. Sư nói: Tức nhớ chuông hện. Hỏi: Người xưa nói sống cũng chẳng nói chết cũng chẳng nói là ý thế nào? Sư im lặng hồi lâu. Tăng lễ bái. Sư hỏi: Hiểu chẳng? Đáp: Không hiểu. Sư nói: Bếp lạnh nổi nêu đầy bụi - Có lúc Sư đưa gậy chỉ bày chúng rằng: Từ trên đều lưu lại ở đây 1 nẻo phương tiện tiếp người. Lúc đó có vị Tăng ra hỏi: Hòa thượng lại bắt đầu từ đâu. Sư nói: Tạ ông đầy đủ. Hỏi: Cơ quan chẳng chuyển thỉnh Sư thương lượng. Sư hỏi: Cam được miệng ta chẳng? Hỏi: Như thế nào là Văn Thù? Sư nói: Không thể có mặt trăng thứ 2. Hỏi: Tức nay việc như thế nào? Sư nói: Chính là mặt trăng thứ 2. Hỏi: Như thế nào là lời Như Lai. Sư nói: Gió mạnh có thể cột trời. Hỏi: Như thế nào chân tánh diệu minh? Sư đáp: Rộng rãi không thương tổn. Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu. Có vị Tăng ra hỏi: Vì chúng hết sức họa sinh Tự môn không biết tha lỗi (bỏ qua?) hay chẳng tha lỗi? Sư im lặng. Hỏi: Như thế nào là Hòa thượng vì người 1 câu. Sư đáp: Ông là nai 9 màu. Hỏi: Khi chân thành theo Sư thì như thế nào? Sư đáp: Không phải của báu ở nhà mình. Hỏi: Thế nào của báu ở nhà mình. Sư nói: Không mài giữa không thành báu.

2. Thiên sư Đạo Diên ở Động Sơn, Quân châu (trú đời thứ 4).

Đầu tiên nhân Hòa thượng Tào Sơn bảo rằng: Có 1 người ở đầu

núi cao vạn trượng mà tung mình nhảy xuống đó là người gì? Chúng đều không đáp được. Sư ra đáp rằng không còn. Tào Sơn hỏi chẳng còn cái gì? Đáp: Mới được đánh chẳng nát. Tào Sơn rất cho là phải. Vị Tăng hỏi: Thỉnh Hòa thượng ngậm trao chân tâm. Sư đáp: Đối trong đó không người làm gì.

3. Thiên sư Hoằng Thông ở núi Dục Vương, huyện thường Ninh, tại Hành châu - Vị Tăng hỏi: khi hỗn độn chưa phân thì thế nào? Sư nói: Hỗn độn. Vị Tăng hỏi: Phân rồi thì thế nào? Sư nói: Hỗn độn. Sư lên pháp đường dạy chúng rằng: Thích Ca Như Lai ra đời 49 năm chẳng nói 1 câu đến đây. Đêm nay tôi chẳng tránh hổ thẹn cùng các Tôn giả nói năng. Sư im lặng hồi lâu rồi bảo rằng: Chớ nói lầm, trân trọng. Vị Tăng hỏi: Học nhân có bệnh, thỉnh Sư trị bệnh. Sư nói: Đem bệnh lại đây ta trị cho. Hỏi: Thỉnh Sư trị. Sư nói: Trả tiền thuốc cho Lão tăng. Hỏi: Tào Nguyên 1 nẻo thì không hỏi, chỉ hỏi việc bờ sông Hoàn Dương là như thế nào? Sư nói: Trên lò hồng cháy rực cỏ không rể, đầm biếc nơi sâu chẳng gặp cá. Hỏi: Lúc tâm pháp đều mất thì thế nào? Sư nói: ếch 3 chân trên lưng voi lớn. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Lão tăng sẵn gai ốc (dựng lông). Hỏi: Như thế nào là Đại ý Phật pháp. Sư nói: Đợi Văn Thù qua sẽ nói với ông. Hỏi: Văn Thù qua thỉnh Hòa thượng nói. Sư liền đánh. - Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Thân đục cặn chẳng được 5 phân tiền. Hỏi: Mặc cho rất nghèo hèn. Sư nói: Đời xưa như thế. Hỏi: Như thế nào là đặt bày ra. Sư nói: Tùy gia phong kiệm.

4. Đại sư Tùng Chí hiệu Huyền Minh ở Kim Phong, Phủ châu.

Có Tiến Thượng tọa đến hỏi: Như thế nào là Chánh Chủ Kim Phong? Sư đáp: Đây cách trấn huyện không xa, Xà-lê chớ tiến gấp. Hỏi: Sao chẳng nói? Sư nói: Miệng như mâm sứ (có nam châm?). Hỏi: Ngàn vạn ngọn núi như thế nào là Kim phong. Sư bèn chẻ trán mà thôi. Hỏi: Khi ngàn núi không mây vạn dặm tuyết rắng trời là thế nào? Sư nói: Con vượn bay lên núi (lãnh) ở đâu mà chẳng mạnh mẽ ói ra - Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Bên vách có tai chuột. - Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Trước cửa Kim Phong không có cái bảng 5 dặm - Sau Sư mất ở viện Báo Ân tại Kim Lăng. Thụy là Viên Quảng Thiên sư, tháp đề Qui Tịch.

5. Thiên sư Xử Chân ở viện Hoa Nghiêm, núi Lộc Môn, Tương châu.

Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Có muối không có giấm. Hỏi: Như thế nào là Đạo nhân. Sư nói: Có miệng giống

lỗ mũi. Hỏi: Bỗng gặp khác đến lấy gì mà đối đáp? Sư đáp: Cửa sài ngõ cỏ tạ ông đi qua. Hỏi: Tổ Tổ truyền nhau là vật gì? Sư nói: Kim lẫn cà sa. Hỏi: Như thế nào là Bát Nhã trong hộp. Sư nói: Điện Phật chứa 600 quyển. Hỏi: Hòa thượng trăm tuổi rồi thì đi đâu? Sư nói: Đi làm con trâu nhà họ Lý dưới núi. Hỏi: Có cho Học nhân đi theo chăng? Sư nói: Nếu ông muốn theo chớ đồng đầu có sừng. Đáp: Dạ (thưa vâng). Sư hỏi: Ông đến chỗ nào? Hỏi: Phật nhân biện không được. Đáp: Mất pháp. Sư nói: Nếu chẳng bỏ qua cũng là mênh mêng. Hỏi: Như thế nào chỗ núi cao ở Lộc môn. Sư nói: Ông từng lên núi chúa hay không - Hỏi: Như thế nào là Thiên? Sư nói: Loan phụng vào lồng gà. Hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư nói: Sợi tơ nỏ kéo voi to. Hỏi: Khi kiếp hoại thì cái này có hoại chăng? Sư đáp: Lên núi nhìn mắt hổ, đặc biệt 1 chốn sâu. Hỏi: Như thế nào là chỗ chuyển thân của Hòa thượng? Sư nói: Hôm qua canh 3 mất cái gối. Hỏi: Rõng rang sau 1 câu là thế nào? Hỏi: Ông là nhà nào sinh ra. Sư có 1 kệ dạy chúng rằng:

*Một mảnh ngưng đọng sáng rực rỡ
Định ý truy tìm rốt khó thấy
Sáng rực ném bỏ rõng rang tình
Việc lớn rõ ràng đều chung biện
Là khoái hoạt - không buộc ràng.
Vạn lượng Huỳnh kim trọn không đổi
Mặc tình ngàn Thánh Hiện ra đời
Từ đó trong ao ảnh hiện ra.*

6. Đại sư Liễu Ngộ Tuệ Hà ở Tào Sơn, Phủ châu.

Hỏi: Khi Phật chưa ra đời thì thế nào? Sư nói: Tào Sơn chẳng bằng. Hỏi: Phật ra đời rồi thì thế nào? Sư nói: Chẳng bằng Tào Sơn. Hỏi: Khi 4 núi bức nhau thì thế nào? Sư nói: Tào Sơn ở trong đó. Hỏi: Lại cầu ra hay không? Sư nói: Nếu ở trong đó tức là cầu ra. Tăng đứng hầu, Sư nói: Đạo giả có thể giết nóng nảy (viêm nhiệt). Đáp: Phải. Sư nói: Chỉ như nóng nảy thì ở đâu tránh được? Đáp: Hướng vào vạc nước sôi lò lửa đỏ mà tránh. Sư nói: Chỉ như vạc nước sôi lò than đỏ làm sao mà tránh? Đáp: Các khổ chẳng thể đến. Sư làm thình.

7. Thiên sư Phạm ở Hoa Quang, Hoàn châu.

Hỏi: Như thế nào là tháp vô Phùng? Sư chỉ Tăng Đường (nhà Tăng) nói: Tăng Đường này không có cửa. Sư hỏi: Tăng từng đến Tử lăng không? Đáp: Đến rồi. Sư hỏi: Từng đến Lộc môn chưa? Đáp: Đến rồi. Sư hỏi: Nối Tử lăng phải hay nối Lộc môn phải? Đáp: Tức nay nối Hòa thượng được chăng? Sư nói: Tình người chẳng đánh tức chẳng thể.

Hỏi: Không phải ẩn hiện là Học nhân còn cái gì là Hòa thượng. Sư đáp: Hết cả càn khôn. Hỏi: Đây cũng là của học nhân, cái gì là Hòa thượng. Sư nói: Vừa rồi nói chẳng lầm.

8. Thiên sư Dung ở Quảng Lợi, Xứ châu.

Có vị Tăng mới đến Sư đưa phất trần lên hỏi: Trinh Khê Lão sư lại đủ mắt chẳng? Đáp: Con chẳng dám thấy lỗi người. Sư nói: Chết trong tay Xà-lê. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Tạ ân Xà-lê nói phá. Hỏi: Tây viện nhíp tay cười hi hi là ý gì? Sư nói: quyển đặt trên rèm. Hỏi: Tự mình chẳng sáng, như thế nào sáng được. Sư nói: Chẳng sáng. Hỏi: Vì sao chẳng sáng. Sư nói: Chẳng thấy nói việc của mình. Hỏi: Lỗ tổ quay mặt vào vách là ý thế nào? Sư im lặng hồi lâu hỏi lại hiểu chẳng? Đáp: Không hiểu. Sư nói: Lỗ Tổ xoay mặt vào vách nhân quận thú chịu thay về. Sư ra đưa tiếp thoại Quận Thú hỏi: Hòa thượng từ xa ra khỏi Sơn môn đem vật gì đến? Sư đáp: Hiến vô tận bảo trình. Thái Thú không đáp được. Sau có người dâng lời rằng liền thỉnh. Sư nói: Thái Thú tôn nghiêm. Hỏi: Khi ngàn nẻo dứt lời nghĩ không thông thì thế nào? Sư nói: Cũng là Lão bệ hạ. Sư bảo chúng rằng: Nếu đến dưới cửa Quảng lợi cầu nói được 1 câu thứ nhất tức mở 1 tuyến đường cùng huynh đệ thương lượng. Lúc đó có vị Tăng ra lễ bái. Sư nói: Sắp gọi là chủ thuyền nước khác nguyên lai là người buôn ở quận này.

9. Thiên sư Hoành Truyền ở viện Tiểu Khê, Lô sơn, Tuyên châu.

Sư người ở Thanh Nguyên, họ Chu, xuất gia ở viện Thạch Chung tại châu này. Sư đến thọ giới ở chùa Thái bình, Phước châu. Từ khi được ngài Tào Sơn ấn khả mà ở Tiểu Khê - Vị Tăng hỏi: câu nghe tiếng Lô Sơn Thạch môn, vì sao vào chẳng được? Sư nói: Lão ngu. Hỏi: Nếu bỗng nhiên gặp người lanh lợi thì vẫn cho hay không? Sư nói: Uống trà đi.

10. Hòa thượng Nham ở Bồ Thủy Tây Xuyên.

Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: 1 trở về suy nghĩ 1 thương tổn tâm. Hỏi: Khi gươm báu chưa mài thì thế nào? Sư nói: Dùng chẳng được. Hỏi: Mài rồi thì thế nào? Sư nói: Đụng vào chẳng được.

11. Hòa thượng Tây Thiên ở Thục Xuyên.

Hỏi: Phật giáng thai Ma-gia chưa biết Hòa thượng giáng thai nhà ai? Sư nói: Trên nước chót vót cờ hồng. Hỏi: 36 đường, đường nào là diệu nhất? Sư nói: Không ra khỏi tay thứ nhất. Hỏi: Khi bỗng bị lộ mặt thì thế nào? Sư nói: Xương sống dính đất cũng chẳng khó.

12. Thiên sư Pháp Nghĩa ở Thảo Am Hoa châu.

Hỏi: Như thế nào là ý Tổ sư Tây Trúc đến? Sư nói: Sao chín bọ

nổi ăn no. Hỏi: Nghĩ tâm liền sai, động niệm liền trái, học nhân như thế nào mà tiến Đạo. Sư nói: Có người thường nghĩ. Vì sao chẳng sai. Hỏi: Tức nay việc này như thế nào? Sư nói: Sai sớm thành.

13. Hòa thượng Hoa Nghiêm ở Thiều châu.

Hỏi: Đã là Hoa Nghiêm lại đem đến được chăng? Sư nói: Trên đỉnh Cô phong ngàn hoa đẹp, 1 câu đương cơ trước Thánh sáng. Hỏi: Như thế nào là Đạo. Sư nói: Cây linh không cành ngang, Thiên cơ Đạo hợp đồng.

*** Đệ tử nổi pháp của Thiên sư Cư Động ở núi Long Nha, Đàm châu trước đây.**

1. Đại sư Khuông Hóa Tạng Dữ ở Báo Từ-Đàm Châu.

Tăng hỏi: Khi tâm nhãn thấy nhau thì thế nào? Sư nói: Nói với ông cái gì? Hỏi: Như thế nào là chỗ thật thấy. Sư nói: Mảy may chẳng ngăn cách. Hỏi: Đó tức là thấy vậy. Sư nói: Chỗ đi rất tốt của Nam Tuyên. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Đêm qua canh 3 đưa qua sông. Hỏi: Gặp thời cơ thì sử dụng như thế nào? Sư nói: Biển Đông có quả, tâm đầu cây. Hỏi: Như thế nào là chân như Phật tánh? Sư nói: Ai không có. Hỏi: Như thế nào là 1 nẻo hương thượng? Sư nói: Lâm Liên Đạo Vĩnh. Hỏi: Hòa thượng bao nhiêu tuổi? Sư nói: Thu đến lá vàng rụng, xuân đến liền nở hoa. Sư từng làm chân tán nói: Mặt trời mọc liền núi, trăng tròn trên cửa, chẳng phải chân thân, chẳng muốn lộ hết - Một hôm Sư ngồi trong trường, có vị Tăng hỏi: Nghe Sư có nói: Không phải không thân mà chẳng muốn bày hết, thỉnh Sư bày hết. Sư bèn khoát trường ra. Hỏi: Như thế nào là cảnh Hồ Nam? Sư nói: Lâu thuyền rung mái chèo. Hỏi lại cho Học nhân dạo chơi chăng? Sư nói: Mặc tình Xà-lê đánh đặng. Hỏi: Hòa thượng trăm tuổi rồi có người hỏi làm thế nào đáp? Sư nói: Rõ ràng ghi nhớ lấy. Hỏi: Như thế nào là núi Long Nha? Sư nói: Ích dương ở bên nào. Hỏi: Như thế nào là phải? Sư nói: Chẳng bắt chước. Hỏi: Như thế nào là chẳng bắt trước? Sư đáp: Đó tức chẳng phải - Hỏi: Người xưa xoay mặt vào vách là ý thế nào? Sư im lặng hồi lâu rồi gọi học nhân, người này lên tiếng dạ. Sư nói: Ông lúc khác hãy đến. Sư nói: 1 câu khắp đại địa, 1 câu vừa hỏi liền nói, 1 câu hỏi cũng chẳng nói, như thế nào là 1 câu khắp đại địa? Sư đáp: Không trống thiếu - Như thế nào là 1 câu vừa hỏi liền hỏi? Sư nói: Nhỏ tiếng nhỏ tiếng xuống. Như thế nào là 1 câu hỏi cũng chẳng nói? Sư nói: Liền biết được lúc.

2. Thiên sư Thẩm Triết ở núi Hàm châu, Tương châu.

Hỏi: Như thế nào là chỗ sâu xa? Sư nói: Tắc đình đóng vào gỗ 8 trâu kéo chẳng ra. Hỏi: Như thế nào là chánh pháp nhãn? Sư nói: Ông thần trước cửa Tam môn. Hỏi: Như thế nào là Đại ý Phật pháp? Sư nói: Cô gái nghèo ẵm con tranh vượt dòng sông ân ái. - Sư hỏi: Vị Tăng: Có cũng chẳng phải, không cũng chẳng phải chẳng có chẳng không đều chẳng phải, tên ông xưa nay gọi là gì? Đáp: Học nhân đã đủ tên rồi. Sư nói: Đủ tên tức đều gọi cái gì. Đáp chỉ là cái ấy phải chăng? Sư nói: Lại thích chìm trong giao thiệp. Hỏi: Thế nào là phải? Sư nói: Chỗ thân thiết lại thỉnh 1 hỏi. Đáp: Học nhân nói chẳng được, thỉnh Hòa thượng nói. Sư nói: Ngày khác đến ta sẽ nói với ông. Hỏi: Vì sao nay chẳng nói? Sư nói: Tìm người hiểu lời thoại không được - Sư lại hỏi một vị Tăng khác rằng: Họ Vương họ Trương họ Lý đều chẳng phải, họ ông xưa nay là gì? Đáp: Con cùng Hòa thượng đồng họ. Sư hỏi: Đồng họ thì từ xưa nay là họ gì? Đáp: Đợi nước sông Hán chảy ngược con sẽ nói với Hòa thượng. Sư hỏi: Vì sao nay chẳng nói? Đáp: Nước sông Hán cũng chưa chảy ngược. Sư bèn thôi.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Hư Tịnh ở chùa Hoa Nghiêm, Kinh Triệu.

1. Đại sư Định Giác Khuông Nhất ở Tử Lăng, phủ Phụng Tường.

Sư đến Bàn Long, thấy Vị Tăng hỏi: Bàn Long rằng: Đầm bích xanh như gương, Bàn Long chỗ nào an? Long đáp: Cát chìm không thấy đáy, sóng nổi đủ tán ngoại? Sư không chịu, tự đáp rằng: Kim cang thấu suốt ngoài thanh tiêu, trong đầm há hiểu cơ ngọc luận - Bàn Long bèn chịu - Sư ở đó sẵn có vị Tăng hỏi: Khi chưa làm thân người thì trước đó làm cái gì? Sư nói: Trâu đá bước bước đi trong nước, ngoái nhìn thôi ngâm cỏ trong mặt trời.

* Đệ tử nổi pháp của Đại sư Phổ Mãn ở Cưu Phong, Quận châu trước đây.

1. Oai Thiền sư ở viện Đông An, núi Phụng Thê, Hồng châu.

Tăng hỏi: Khi ngài Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Miếu thần bên đường người thấy hết đưa nắm tay lên. Hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Trong nhà không có linh sàng cả nhà không giữ hiếu. Hỏi: ý Tổ ý Giáo như thế nào? Sư nói: Thỏ ngọc chẳng từng biết ý sáng, quạ vàng sao chịu sáng đầu đêm. Hỏi: Như thế nào 1 khúc hát Đông An? Sư đáp: Đàn linh chẳng tấu nhạc nhân gian, tri âm há biết

Bá Nha môn. Hỏi: Người nào biết được? Sư nói: Ngựa gỗ khi hí từ đó nghe, người đá vỗ tay ai nghe được. Hỏi: Tri âm (biết tiếng) là thế nào? Sư nói: Biết tiếng chẳng đợi lọt qua tai người thông hiểu há nghe như nhau?

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Sư Kiên ở Thanh Lâm trước đây.

1. Long Quang Hòa thượng ở Thiệu châu.

Tăng hỏi: Vua người và vua pháp gặp nhau thì thế nào? Sư nói: Quân vương Nước Việt chẳng gác kiếm. Quang Long 1 câu chẳng từng thiếu. Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu rồi nói chẳng phiền, trân trọng - Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Gió Hồ 1 quạt, đất Hán thành cơ. - Hỏi: quét bụi thấy Phật lúc ấy thế nào? Sư vỗ tay ngoài nhìn. - Hỏi: Như thế nào là 1 câu của Long Quang? Sư đáp: Bất không quyên sách. Thưa: Học nhân chẳng hiểu. Sư nói: êm! Hỏi: Như thế nào là chỗ cực tặc vì người? Sư nói: Ân cần giao phó người sau xem. Hỏi: Ngài Tân Đầu Lô 1 mình vì sao mà tới được y thiên hạ nhận cúng dường? Sư nói: Ngàn sông đồng 1 mặt trăng, vạn nhà cùng gặp xuân. Sư có kệ rằng:

Vàng trắng Đỉnh núi Long Quang báu - Chiều sáng càn khôn đốt mây đen

Tôn giả chẳng đời nguyên 1 chất - Ngàn sông bóng hiện vạn nhà xuân.

2. Thiền sư Hiến ở chùa Thạch Môn núi Phụng Hoàng, Tương châu.

Sư người Kinh triệu. Được ngài Thanh Lâm thọ ký 2 chỗ mở pháp. Hễ đối cơ thì Sư phân nhiều đều nói Đại ca rất tốt. Người thời đó gọi là Đại ca Hòa thượng. Xưa Sư ở tại Hoàn Nhạc ngồi yên trong hang núi. Khi Giáp Sơn Hòa thượng qui tịch thì chúng thỉnh Sư trụ trì, Sư bèn đến Đàm châu. Lúc đó Sở Vương họ Mã ra cửa thành đón tiếp. Vương hỏi như thế nào là Đại đạo của Tổ sư Tây Trúc đến? Sư nói: Đại ca rất tốt, ngự giá 6 rông ngàn xưa đẹp. Thêm ngọc bày gậy ra (ở) cửa vàng. Vương rất kính trọng sư mời vào phủ Thiên sách cúng dường mấy ngày, khi Sư mới đến Giáp Sơn khi ngồi ở Đạo tràng có vị Tăng hỏi: Ngày nay 1 hội nào khác Linh Sơn. Sư nói: Trời bày Bảo cái lớp lớp lạ. Đất phun sen vàng, cánh cánh tươi. Hỏi: Chưa biết đem pháp gì chỉ dạy người? Sư nói: Đàn không dây tấu khắp sa giới, hòa giọng khắp ứng Đại thiên cơ. Hỏi: Sư hát khúc ca của ai, nổi Tông Phong ai? Sư nói: 1 khúc cung thương xem phẩm chơi, biện báu cần biết hồ bích nhãn. Hỏi:

Đó tức là dòng sinh chảy dưới động, trăng tròn chiếu rừng xanh. Sư nói: Nhiều con trước tháp mà phân ý, đến nay đời khác suy tiếng to. Sư từ Giáp Sơn dời về Thạch môn, mở núi lập chùa mở lớn Huyền Phong. Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Trên điện lưu ly mặt trời chiếu sáng, mặt trời vô tư. Trong núi 7 báu đầu chiếu sáng, đầu có chỗ cứ. Trâu đất bước nhanh, ngựa gồ hý vang, già quê ca hát, tiểu phu nhảy múa. Trên đường Thái Dương ca xưa tiếng huyền. Dưới rừng gặp nhau lại có việc gì - Vị Tăng hỏi: khi trăng ở trong mây thì thế nào? Sư nói: 3 đứa trẻ thơ ôm trống họa. - Đại ca rất tốt, chớ đến đá cầu ta trước cửa. Hỏi: Thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Cỡi ngựa giỏi đến lầu cao, roi sắt chỉ hết đường người Hồ - Hỏi: Như thế nào là cảnh Thạch môn? Sư nói: Khắp cõi vàng ròng không sắc khác, Du Tử tới lui khó kiếm tìm - Hỏi như thế nào là người trong cảnh? Sư nói: Vô tướng không ở vị Thánh phạm, kinh hành đường chim mất dấu tích. Hỏi: Nhiều tay luyện vàng người nào được. Sư nói: Trương Tam Lý Tứ ra cửa vàng, khắp năm càn khôn là người đá. Hỏi: Đó tức chẳng từ người được? Sư nói: Tam Công Cửu Khanh bày ban vị, xem lấy gà vàng dựng cũng. Hỏi: Khi cỡi Đạo vô cùng toàn thân mặt dấu sẹo thì như thế nào? Sư nói: Xa xôi mây trắng trên núi tuyết, đường huyền chuyển mình chớ chậm chạp. Hỏi: Chưa biết đường chuyển mình ở đâu? Sư nói: Người đá đưa tay ký rõ ràng. Vạn năm xương trắng cười xem thời. Hỏi: Khi như như bất động thì thế nào? Sư nói: Có mặt trời nào. Hỏi: Như thế nào là phải? Sư nói: Cửa đá không chốt khóa. Hỏi: Như thế nào là cảnh thạch môn. Sư đáp: quạ cò bay kêu vang. Hỏi: Như thế nào là người trong cảnh? Sư nói: Gió tạ rèm cửa cũ. Nhân chùa Bát Nhã bị cháy, có người hỏi rằng: Đã là Bát Nhã vì sao bị lửa thiêu? Sư đáp: Vạn dặm 1 cục sắt.

3. Hòa thượng Quảng Đức ở núi Vạn Đồng, Tương Châu (trú đời thứ nhất).

Tăng hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Trước núi người chẳng đứng, sau núi lại mịt mù. Hỏi: Như thế nào là câu thấu pháp thân? Sư đáp: Không sức xem sơn thủy, cửa tranh dứt tri âm. Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: Mới than lá vàng rụng, lại thấy nhành liễu xanh. Hỏi: Hết cả đại địa là 1 thân chết hưởng chỗ nào mà chôn? Sư nói: Ở dưới núi Bắc mang có ngàn gò vạn gò. Sư nhân bất an. Vị Tăng hỏi: Hòa thượng bệnh gì mà quá gầy ốm như vậy? Sư nói: Vô tư thì không rơi đạo. Hỏi: Đó tức là biết nguồn gốc bệnh của Hòa thượng vậy. Sư hỏi: Ông nói Lão tăng bệnh gì. Đáp: Hòa thượng kị miệng hay. Sư liền đánh.

4. Hòa thượng Ba Tiêu ở Trình châu.

Hỏi: Trong 12 giờ dụng tâm như thế nào? Sư đáp: Xanh rờn 1 chậu cây.

5. Hòa thượng Tuệ Cự ở Thạch Tạng, Định châu.

Hỏi: Như thế nào là Già lam? Sư đáp: Chỉ cái ấy. Hỏi: Như thế nào là người trong Già lam? Sư hỏi làm gì, làm gì? Hỏi: Bỗng gặp khách đến lấy gì mà đổi đãi? Sư nói: Uống trà đi.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Độn Nho ở Bạch Mã, Lạc Kinh.**1. Hòa thượng Thanh Tỏa ở núi phủ Hưng Nguyên.**

Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Giỏ không đáy nhặt rau xanh. Hỏi: Như thế nào là cảnh Bạch mã? Sư nói: 3 Đông cây hoa đẹp, 9 hạ Tuyết sương bay.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Thông Bắc Viện ở Ích Châu.**1. Hòa thượng Hương Thành ở Kinh Triệu.**

Trước Sư tham với Thông Hòa thượng hỏi rằng: 1 giống 2 cái lúc ấy thế nào? Thông nói 1 cái lừa ông. Sư bèn tỉnh ngộ. Vị Tăng hỏi: Bóng sắc 3 quang cảm ơn chiếu sáng việc ấy thế nào? Sư nói: Buổi sáng núi trước thôn chót vót 5 màu. Hỏi: Chẳng liên quan đến việc màu sắc vẽ với thì thế nào? Sư nói: Như nay riêng qua sông mà đến. Hỏi: Hương thượng 1 nẻo tỉnh Sư nói: Sư nói: Dây câu móc chẳng ra. Hỏi: Ngài Ngưu Đầu có được ý Tứ Tổ chăng? Sư nói: Sách cát chẳng điểm rụng ngàn chữ. Hỏi: Điểm rồi thì thế nào? Sư nói: Riêng đem 1 nắm biểu thị trời người. Hỏi: Như thế tức là mọi người có phần? Sư nói: Ông lại làm gì? Sư đáp: Ao hết rận bu, bếp không ruồi đậu lúc đó thế nào? Sư nói: Bỏ hết chẳng cầu, nghĩ từ vọng được.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Bốn Nhân ở Bạch thủy, Cao An.**1. Thiền sư Trí huy ở Trọng Vân Kinh Triệu.**

Sư người ở Hàm Thái, họ Cao. Tuổi còn bé thích dạo chùa Phật, chí thể xuất gia cha không ngăn được. Liền lễ Hòa thượng Ôn ở Khuê Phong mà cạo tóc. Sau gặp ngài Cao An Nhân Hòa thượng riêng hiểu lời sâu lâu thông bí tạng. Rồi trở về kinh lạc vào trung Than xây dựng viện Ôn Thất thường cho thuốc chữa bệnh. Có Tỳ-kheo bị bệnh cùi chúng rất ghét sợ, chỉ có Sư thường đón về cúng dường và tắm rửa kỳ cọ cho.

Liền có ánh sáng và mùi hương lạ, rồi từ giã ra đi. Các mây ghê bỗng thơm nồng nặc bèn lượm lấy nắn tượng Quán Âm mà thờ. Năm Lương Khai Bình thứ 5 Sư bỗng nghĩ đến lâm truyền bèn trở về Chung Nam Khuê Phong là chỗ ở cũ. Một hôm Sư dạo bước thì thấy trong hang núi có áo nạp, chuỗi hạt, bình bát, nón lá, đựng thì nát ra, bèn bảo thị giả rằng đây là đạo cụ của tiền thân ta. Muốn ở đó dựng chùa để đáp nhân xưa, đương lúc dấy cỏ khai mộ thì có mây lành che mặt trời tụ trên ngọn núi cao mãi mà không tan. Nhân đó gọi là núi Trùng Vân, trước đó ở đây có nhiều thú dữ nay đều rút đi hết. Khi lấp Long Đàm làm đường đi thì rỗng trong đầm cũng dời đi mất. Sau vua Đường Minh Tông ban biểu là Trường Hưng, bạn thiền đến rất đông. - Sư lên pháp đường có vị Tăng hỏi: Như thế nào về cội được ý chỉ? Sư nói: Sớm à quên hết. Hỏi: Chẳng ý trần sinh như thế nào là 1 nẻo tiến thân? Sư đáp: Dưới chân cỏ đã mọc, đường trước hố vạn trượng. Hỏi: yếu lộ thần nhiên như thế nào là dày đập. Sư nói: Ta nếu chỉ ông thì đi Đông Tây Nam Bắc - Hỏi: Khi Phật chưa ra đời thì thế nào? Sư đáp: 1 đồng đất bùn. Hỏi: Như thế nào gọi là Trùng Vân. Sư đáp: Mặc đem thiên hạ khảm. Hỏi: Như thế nào là lời chặt sắt? Sư nói: Thà chết chẳng phạm. Hỏi: Như thế nào là cảnh Trùng Vân. Sư nói: 4 mùa chẳng nở hoa, 3 Đông đầy cỏ thơm. Sư lại về núi cũ mà xây chùa tụ chúng trải 45 năm dạy người, khi rảnh rang thì soạn ca tụng hơn ngàn bài, độ đệ tử 1500 người - Tiết Độ sứ Vĩnh Hưng là Vương Ngạn Siêu thuở nhỏ sớm đạo đến chùa Sư từng muốn xuống tóc. Sư ngăn lại bảo rằng ông sau này sẽ vinh hiển làm kẻ ngoại hộ cho giáo môn thì hơn. Sau này quả như lời Sư nói. Khi ông trấn thủ Vĩnh Hưng gặp lại Sư thì lại càng kính trọng. Năm Chu Hiển Đức thứ 3 (Bính Thìn) tháng 6 mùa hạ, Sư đến từ già Vương Công nói chuyện Sơn Môn. Đến ngày 24 tháng 07, trong thân thể Sư không bệnh hoạn dạy khuyển đệ tử, có bài kệ rằng:

*Ta có một gian nhà
Cha mẹ vì sửa sang
Tới lui tám mươi năm
Gần đây biết hư hao
Sớm định dời chỗ khác
Việc liên quan yêu ghét
Đợi nó khi xô ngã
Kia đây không ngại nhau.*

Rồi kiết già mà hóa, thọ 84 tuổi lập được 64, tháp xây ở núi này.

2. Thiên sư Ấu Chương ở viện Thụy Long, Hàng châu.

Sư giống như con của Đường Tướng quốc Hạ Hầu Tư. Đầu Niên hiệu Đại trung, Bá phụ là Tư không ra trấn giữ Quảng Lăng. Sư mới 7 tuổi dạo chơi chùa Tuệ Chiếu nghe tụng kinh Liên Hoa mà chí cầu xuất gia. Bá phụ lúc đầu không chịu, nhân Sư bỏ ăn uống bất đắc dĩ phải cho. Sư lễ Tuệ viễn làm Thầy, 17 tuổi thọ Cụ giới, 25 tuổi dạo các Thiên hội. Đến Thự Sơn Bạch Thủy đều nhận tâm quyết, là thâm khí của 2 tôn tượng Niên hiệu Hàm Thông thứ 13 Sư đến Giang Lăng, gặp Hòa thượng Đăng Đăng dặn rằng: Ông đến Thiên Thai tìm chỗ yên mà ở, gặp An thì dừng. Lại gặp Hòa thượng Hàm Hàm an ủi mà ký rằng: Ông sau này 40 tuổi có căn tử là Bồ-tát Vương ở Giang Nam, lúc đó Đạo ta sẽ xương thịnh. Cả 2 Đạt sĩ đều có lời ngầm trao. Khi Sư đến Thiên Thai thì ở quê Tĩnh An lập viện Phước Đường rất phù hợp với lời của Đăng Đăng. Lại chúng thỉnh trụ trì ở viện Ấn Long. Năm Trung Hòa năm thứ 4 ở Triết Đông có nạn dịch và đói. Sư ở 3 quận: Ôn, Thai, Minh mà chôn cất hài cốt lên số ngàn. Lúc đó người ta gọi Sư là Bi Tăng Đại sĩ. Trong năm Càn Ninh Hòa thượng Tuyết Phong dạo đến, để lại cho Sư cây cọ làm phát trần mà đi. Niên hiệu Thiên Hồ 3, Tiên Thượng Phụ Sai Sư là Đồng Kiến mang y phục hương đèn thuốc men vào núi kính mời. Sư dẫn đồ chúng đến sân phủ, đặt là Chí Đức Đại sư, ở tại nhà Công Thần, hằng ngày thỉnh Sư nói: Pháp yếu. Mỗi năm ở núi Thiên Thai lập ra Quang minh Đạo tràng, Đạo Tục ở các quận đến Đại hội hơn tháng mới về. Khi Sư sắp từ già về núi, vương càng mến mộ. Ở phủ thành lập ra viện Thụy Long, thỉnh Sư mở pháp. Lúc đó Thiên môn hưng thịnh, đây rất phù hợp với lời ký trước của Hàm Hàm - Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Lão tăng mấy năm nay dạo qua vùng Giang Ngoại, Lãnh Nam, Kinh Hồ chỉ có tri thức tông Lam đều đến tham vấn. Bởi vì ngày nay các người tụ hội, đều phải biết chỗ đi. Nhưng các phương hoàn toàn không nói gì khác, chỉ dạy cho người bỏ hết tâm cuồng, ngừng tìm kiếm từ người khác, chỉ tùy phương mà nhập chân, cũng không có chân để nhập; tùy thời mà thọ dụng, cũng không có thời để dụng. Giả sử rủ lòng van nài, thì cũng chẳng thể lấy ngày làm đêm làm nhiều khéo léo, trọn chẳng thể chỉ Đông làm Tây thoát hoặc năng nhĩ. Đó là thần thông làm quái lạ không can dự gì việc của ta. Nếu kẻ học lời nói không tự tỉnh mình biết là chẳng phải, muốn hưởng vào chỗ không mà hái trắng trong hoa sóng, lại làm hết tâm lực chẳng? Các ông nay đều lui về (nghĩ ngợi bỗng nhiên mà chịu mới biết lão già Thụy Long việc chẳng được mà vòng vo quá lắm lại chịu ư? - Lúc đó có vị Tăng ra hỏi thế nào là cảnh Thụy Long? Sư nói: Ông nói gì chẳng thấy. Hỏi: Như thế nào là người

trong cảnh/ Sư nói: Kẻ hậu sinh đáng sợ. Hỏi: Rộng rãi không mây thì như thế nào là trăng trung thu? Sư đáp: Tốt nhất là không mây. Hỏi: Đó tức là 1 vầng sáng treo trên cao vạn nước đều nhìn thấy. Sư nói: Ông nhắm mắt khó nói cùng ông cho tới - Năm Thiên Thanh 2 (Đình Hợi) tháng 04 mùa Hạ, Sư xin phần mộ tháp. Thượng Phụ sai Lục Nhân Chương ở Tây quan chọn đất tốt mà dựng tháp xây viện ban biển, khiến Tăng giữ gìn. Đổi tên Thiên Thai Ấn Long thành Ấn Tích. Sửa tháp xong, Sư vào phủ Đình từ già Thượng Phụ, dặn dò hộ pháp giúp dân rồi, đúng hẹn mà viên tịch. Thượng Phụ thượng kính, khiến chư Tăng tập họp tại thành chọn người Túc đức thỉnh Sư vào tháp. Sư thọ 87 tuổi, lập được 70.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Khuông Nhân ở Sơ Sơn, Phủ châu trước đây.

1. Sơ Sơn, Chứng Thiền sư.

Trước Sư tham vấn Hòa thượng nhân. Sau khi được chỉ thì dạo khắp các phương, gặp Thiền sư Đồng ở Đầu Tử. Đầu Tử hỏi gần đây lìa đâu đến? Đáp: Từ Diên Bình đến. Đầu Tử hỏi lại đem được kiếm đến chăng? Sư nói: Đem đến được. Đầu Tử nói trình giấy Lão tăng xem Sư bèn chỉ mặt đất trước mặt. Đầu Tử liền thôi. Sư bèn đi, 3 ngày sau Đầu Tử hỏi chủ sự: Tăng mới đến ở đâu? Đáp: Bây giờ đi rồi. Đầu Tử nói 30 năm học cỡi ngựa hôm qua bị lừa đá. Sư đứng sau Tăng hỏi: Như thế nào là đến học sư. Sư nói: Mặc áo quét đất. Hỏi: Như thế nào là đến học Lý? Sư nói: Cỡi trâu đi ỉa. Hỏi: Việc hưởng thượng như thế nào? Sư nói: Chỗ mỏng chẳng trâu. Hỏi: Như thế nào là 1 câu thanh sắc trong trọn lộn. Sư nói: Chẳng hiện tiêu không kíp. Hỏi: Như thế nào là 1 câu hành riêng ngoài thanh sắc? Sư nói: Khó gặp chẳng thể được.

2. Hòa thượng An Hòa hiệu Minh Chiếu ở Bách Trượng, Hồng châu (trú đời thứ 10).

Hỏi: 1 tạng viên quang như thế nào là thể? Sư nói: Làm nhọc ông từ xa lại. Hỏi: Phải là 1 tạng viên quang không? Sư nói: Lại uống 1 chén trà đi. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Khăn tay nửa tấc vải. Hỏi: Vạn pháp về 1 thì 1 về đâu? Sư nói: Chưa có 1 cái chẳng hỏi. Hỏi: Như thế nào là Sự cực tấc. Sư nói: Trong điện không vương lên 9, 5. Trước cửa già quê người chẳng đứng. Hỏi: Khi tùy duyên nhận được thì thế nào? Sư nói: Khi chưa nhận được thì sao. Sư vốn là người nước Tân La. Từ Bách Trượng mà thống lãnh chúng đệ đệ tử, tất cả bảy người như Đạo hằng..., đều đi theo tham vấn thừa kế toàn

bộ giáo hóa một phương. Sư tịch rồi thì đệ tử vẽ hình Sư. Pháp Nhãn khen rằng: Đối mắt ai vẽ trắng vàng, ao biếc mặt trời mặt trăng, vầng tròn Tu-di Tu-di, 1 chỉ mặt trăng hào quang - Minh Chiếu Thiền sư cự rằng: Trái phương phương trần chẳng chỉ Đại Bi sao khởi gọi ta, Huyền Công hồ đúng hay sai?

3. Thiền sư Tuệ ở núi Huỳnh Nghiệt, Quân châu.

Sư người Lạc Dương. Thuở nhỏ xuất gia học kinh luận, nhân thọ giới Bồ-tát mà than rằng: Đại sĩ nhiếp luật nghi cùng ta vốn thọ giới Thanh văn đều chỉ Trì tác Phạm. Song ở Thiên tự tăng giảm vốn thông biệt chế ý lại khác. Đã nhỏ nhặt khó phòng hộ. Lại ở trong nhiếp thiện chưa từng làm được 1 phần nhỏ, huống là nhiều ích hữu tình. Lại thân mang thế gian như bọt huyễn nào lưu luyến? Do đó đặt ra khóa giảng, muốn đem thân hư rả trong nước mà nuôi cá tôm, nghĩ xong liền làm - Sư gặp 2 Thiền giả liền tiếp mà luận nói, bảo nam phương có nhiều tri thức, Sư sao trệ ở 1 góc nào. Sư từ đó trở về có chỉ tham tìm các bến bờ rất nghiêm hệ. Bèn bảo quan thủ rằng: Ta không dạo chơi sơn thủy mà thề cầu Đạo Tổ ngày nọ ắt chẳng quên ân. Quan Thủ xét chí mình bèn không cầu thả. Lại bảo rằng: Sư đã vì pháp quên mình. Khi trở về nguyện không mếm tiếc các điều được nghe. Sư vui mừng cáo từ mà thẳng đến Sơ Sơn. Lúc đó Hòa thượng Nhân ngồi ở pháp đường nhận tham hỏi. Sư trước nhìn đại chúng sau đó mới bảo rằng: Khi sát nát thay đổi thì thế nào? Sơ Sơn nói tất nghiền, hư không ông làm sao đi. Sư nói: Hư không tất nghiền chẳng hằng chẳng đi Sơ Sơn liền thôi. Sư xuống pháp đường tham vốn Đệ Nhất Tòa. Đệ Nhất Tòa nói: Vừa thấy tọa chủ đối đáp với Hòa thượng với những lời rất kỳ đặc. Sư nói: Đây thật do ngẫu nhiên, dám mong Ngài từ bi chỉ dẫn cho kẻ ngu mê này. Đệ Nhất Tòa nói: Trong 1 sát na lại có định bàn luận gì? Sư sau lời nói ấy liền tỉnh ngộ nhanh và lễ tạ mà lui ra về Trà Đường buồn vui lẫn lộn, như thế 3 ngày. Sư tìm về núi Huỳnh Nghiệt họp chúng mở pháp. Sư mất ở núi này. Trong tháp chứa toàn thân Sư tươi tắn như còn sống.

4. Đại sư Tịnh quả Thủ Chứng ở viện Hộ Quốc, núi Tỳ Thành, Tỳ châu - Hỏi: Như thế nào là thầy Phật? Sư nói: Cái lão lừa này. Hỏi: Hết cả đại địa có người 1 mắt đến, Sư thế nào? Sư nói: Lão dưới thêm. Hỏi: Phật pháp chẳng đến chỗ người nào đạ? Sư nói: Tai và tóc. Hỏi: Người nào biết được tin trong đó? Sư nói: Mặt lừa má thú. Hỏi: Khi từ duyên nhận được thì thế nào? Sư nói: Lầm. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: 1 người truyền hư vạn người truyền thật. Hỏi: Chẳng lạc tay dắt nhau như thế nào là rất lớn. Sư nói: Ánh sáng 7 sao chiếu

sáng 6 nước dẹp hết khói bụi.

5. Thiên sư Qui Nhân ở Linh Tuyền Trường Thủy, Lạc kinh.

Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư? Sư nói: Người mặt riêng nhường mày, quay đầu tự nhíp tay. Hỏi: Như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến. Sư nói: Sông Lạc nước chảy ngược. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Cởi trâu đội khăn nón, quá nước mang giày áo.

6. Thiên sư Phụng Lâm ở viện diên Khánh núi Phục Long Diên châu.

Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng. Sư nói: Thân nằm ngang biển, khiêu đèn trong mặt trời. Hỏi: Như thế nào là cảnh phục long? Sư nói: Núi cao nước chảy gấp, 3 xuân đủ hoa lạ. Hỏi: Hòa thượng có thích tài sắc chăng? Sư nói: Thích. Hỏi: Đã là Thiện tri thức vì sao thích tài thích sắc? Sư nói: Người biết ân thì ít, kẻ phụ ân thì nhiều. Sư hỏi: Người nhóm lửa: Nhóm lửa xong chưa? Đáp: Nói nhỏ nhỏ. Sư nói: Chỗ nào được tin tức ấy đến? Đáp: Chẳng nhờ nói nhiều. Sư nói: ít tiền dễ no, ăn rồi lại đói. Hỏi: Như thế nào là gia phong của Hòa thượng? Sư nói: Dưa khảm cơm lạnh. Hỏi: Lại sống rất tịch tịch? Sư nói: Tăng gia họp như thế.

7. Thiên sư Tĩnh ở núi Đại An Sơn - An châu (trú đời thứ 3).

Hỏi: Người mê lạc đường, thỉnh Sư chỉ thẳng. Sư nói: Trước tam môn mà đi. Hỏi: Cát bước gặp nguy thỉnh Sư chỉ thẳng. Sư nói: Chẳng chỉ thẳng. Hỏi: Vì sao chẳng chỉ thẳng. Sư nói: Đến hố chẳng xô người. Hỏi: Là 4 cú dứt trăm phi thỉnh Hòa thượng nói: Ta trong kho vua không có dao như thế. Hỏi: Lốp lốp khóa chặt tin tức không thông lúc đó thế nào? Sư nói: Sao đến được trong đó. Hỏi: Đến rồi thì thế nào? Sư đáp: Trong đó làm sao sinh. Hỏi: Như thế nào là chân trong chân? Sư đáp: Ông Phật bằng đất đầu ngã tư đường.

8. Thiên sư Siêu ở Bách Trượng Đại Hùng, Hồng châu.

Sư người Hải Đông - Hỏi: Ý Tổ và ý Giáo giống hay khác nhau thế nào? Sư nói: Gà vàng thả ngọc chạy quanh núi Tu-di. Hỏi: Mặt trời lặn về Tây, việc trong rừng như thế nào? Sư nói: Động sâu mây ra muôn, khe cong nước chảy chậm. Tăng từ già hỏi rằng: Hôm nay xuống núi có người hỏi Hòa thượng nói pháp gì; nói với họ thế nào? Sư nói: Chỉ nói với họ rằng: Trên núi Đại hùng cọt sinh sư tử con.

9. Hòa thượng ở Viện Thiên Vương Hồng châu.

Hỏi: Kẻ trong nước chống kiếm là sai? Sư nói: Thiên Vương. Hỏi: Trăm xương đều tan rã, 1 vật giữ linh mãi là như thế nào? Sư nói: Chẳng rơi vào không rã nát. Hỏi: Thế nào là Phật? Sư đáp: Lầm.

10. Thiền sư Uẩn ở viện Chánh Cần, Thường châu (trú đời thứ nhất).

Sư người ở Ngụy Phủ, họ Hàn. Tuổi nhỏ xuất gia, tuổi già mà mặt như trẻ con, đặc pháp với ngài Sở Sơn - Tăng hỏi: Sư hát khúc nhà ai việc Tông phong như thế nào? Sư đáp: Bỗng nhiên ngoài Tiêu Thiều, 6 luật chẳng thể qua. Hỏi bất quá là việc gì? Sư nói: Tiếng trước nhịp chẳng tan, câu sau tìm không dấu - Vị Tăng hỏi: Như thế nào là 1 đường Chánh Cần. Sư nói: Bùn sâu 3 thước. Hỏi: Như thế nào đến được? Sư hỏi Xà-lê từ đâu đến. Hỏi: Như thế nào là phải? Thiền Sư nói: Trong đá có hoa sen, trong lửa có suối. Hỏi: Như thế nào là Đạo? Sư nói: Đỉnh núi Lăng Già 1 cọng cỏ. Hỏi: Thiền và Đạo cách nhau nhiều ít? Sư nói: Người đất chìm trong nước mà kiếm người gỗ - Trong năm Tấn Thiền phước Sư sắp mất dự báo đại chúng biết trước. Đến hẹn thì Hạp Thành sĩ nữ chạy đến viện. Sư dặn dò xong thì vui vẻ ngồi hóa. Học trò chôn Sư ở sau viện. Sau 2 năm thì mở tháp ra xem toàn thân, rõ ràng râu tóc mọc dài ra. Bền ở phía Đông Thành mà trà tỳ, nhật xá lợi lập tháp mà thờ.

11. Hòa thượng Hậu Động Sơn ở Tương châu.

Hỏi: Khi Đạo có lại không thì thế nào? Sư đáp: Đầu rồng đuôi rắn lưng đeo 1 kiếm.

12. Hòa thượng Tam Tướng ở Kinh Triệu.

Hỏi: Như thế nào là tháp Vô Phùng? Sư đáp: Tìm phùng chẳng được. Hỏi: Như thế nào là người trong tháp? Sư đáp: Đối mặt chẳng thấy được.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Nguyên An ở Lạc Phổ trước đây.

1. Thiền sư Thiện Tịnh ở viện Vĩnh An, Kinh Triệu.

Sư người Kinh Triệu, họ Vương. Cha làm Mục thú, mẹ nhân mộng thấy tượng vàng thức dậy mà có thai. Sư thuở nhỏ học Nho lâu thông các sách. Năm 27 tuổi bỗng chán phù huyền, tìm đến núi Chung Nam lễ Thiền sư Quảng Độ mà cạo tóc và thọ Cụ giới. Trong năm đường Thiên Phục, Sư về phía Nam gặp ngài lạc Phổ An Thiền sư. An thấy hình dung liền cho vào thất, bền làm người coi vườn dốc sức làm việc chúng. Có vị Tăng từ giả Lạc Phổ, Phổ nói: 4 mặt là núi, Xà-lê đi đâu. Tăng không đáp được. Lạc Phổ nói: Hẹn ông trong 10 ngày nói được thì đi. Vị Tăng ấy mịt mù hồi lâu không đáp. Nhân kinh hành đi vào vườn, Sư quá lạ hỏi rằng Thượng tọa há chẳng phải từ giả mà đi, nay sao còn

ở đây. Tăng nêu rõ mọi việc thỉnh Sư đáp thay. Sư bắt đắc dĩ đáp thay rằng: Trúc dày không ngăn nước chảy qua, núi cao sao ngăn mây đồng bay. Vị Tăng ấy vui mừng, Sư dặn rằng: Chỉ đáp Hòa thượng không nên nói là lời của Thiện Tịnh nói. Tăng bèn lên bạch Lạc Phổ. Phổ hỏi: Ai nói lời này? Đáp: Con nói. Phổ nói: Không phải ông nói. Vị Tăng ấy bèn nói là lời của người coi vườn dạy bảo Lạc Phổ đến chiều lên pháp đường bảo chúng rằng: Chớ khinh người coi vườn, ngày nọ ông ấy ở Thành Hoàng có 500 người luôn luôn đi theo. Sư bèn từ già Lạc Phổ, đi về phía Bắc ở núi cũ cất lều tranh mà ở, Đạo tục đến đông. Sư lại dạo núi Nga Mi trở về đến Hưng Nguyên. Liên Soái là Vương Công rất kính trọng. Sau Sư về núi cũ bị nạn binh lửa, chùa cũ hoang phế. Tiết Soái liền lập Thiền viện Vĩnh An mời ở, đồ chúng hơn 500 người - Vị Tăng hỏi: biết có nói chẳng được khi đó thế nào? Sư đáp: Biết có cái gì. Hỏi: Chẳng thể không? Sư nói: Đó tức là hợp nói được. Hỏi: Nói tức chẳng không sao riêng nói. Sư nói: Nước lạnh cá khó nhảy, núi lạnh hoa mọc muộn. Hỏi: Như thế nào là việc Nạp y hưởng thượng. Sư nói: Rồng cá chẳng ra biển, trăng nước chẳng nuốt sáng. Hỏi: Chẳng thể dùng trí mà biết, chẳng thể dùng thức mà biết lúc ấy thế nào? Sư nói: Hạc cò dùm đầu đập tuyết ngủ. Trăng sáng sợ khởi hai do dự. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Trên vách vẽ tòng khô, ong đến chẳng thấy nhụy. Hỏi: Ngài Ngư đầu khi chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Linh Tòng cảnh lạ người thấy đều ham. Hỏi: Gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Lá rụng rụng rồi cành gỏ gió đến chẳng có vắn điệu. Hỏi: Như thế nào được sinh vào nhà Như Lai? Sư nói: Khoát áo trông sáng luận kiếp chẳng sáng. Hỏi: Kiếp sau sáng thế nào? Sư đáp: 1 câu chẳng thể được - Sư trốn tránh vì loạn Chiêu Tông. Năm Tấn Khai Vận (Bính Ngọ) mùa Đông Sư dặn dò Tăng chúng rồi vào phương trượng, nằm hông nghiêng phải xoay mặt về Đông mà hóa, thọ 89 tuổi lập được 60. Vua ban thụy là Tịnh Ngộ Thiền sư.

2. Thiền sư Ngạn Tân ở núi Ô Nha, Kỳ châu.

Hỏi: Trước khi chưa làm thân người thì làm gì? Sư đáp: Trâu đá 3 chân chạy trên đê, 1 cành thụy khí phân trước trăng. Hỏi: Lúc đơn thương độc mã mà vào thì thế nào? Sư đáp: Nhiều phen Hùng Tín biết cầm thương, cũng so Tần Vương có (sau) 1 bước. Hỏi: Đánh lâu ở sa trường vì sao công danh chẳng đến? Sư nói: 2 con Đại bàng theo tên rơi, Lý Quảng chẳng đáng tên. Hỏi: Đứng cách trăm thước bắn xuyên cây dương trúng đích là ai? Sư đáp: Tướng quân chẳng lên tiện kiêu, nanh vàng uống công nắm. Hỏi: Cái cầu vồng uống gốc mây lúc đó thế

nào? Sư nói: Kim Luân Thiên Tử xuống Diêm Phù, trên đầu bánh sắt hoa vàng lạ.

3. Thiên sư Truyền Sở ở núi Thanh Phong, phủ Phụng Tường.

Sư người Kinh Châu, tánh thuần phác, tướng mạo cổ xưa mắt có 3 góc. Nghe Lạc Phổ khai thị tâm địa mà giúp việc chúng. Một hôm Lạc Phổ hỏi: Viện chủ, ông đi từ đâu đến? Sư nói: quét tuyết mà đến. Hỏi: Tuyết sâu nhiều ít? Sư đáp: Đều ở trên cây. Phổ nói được thì cũng được, ông sau ở trong hang tuyết ở núi. Khi được ký rồi bèn đến hỏi ngài Bạch Thủy. Thủy hỏi Lạc Phổ có lộ sinh cơ phải chăng? Sư nói: Phải. Bạch thủy hỏi: Ông đến đây bằng sinh lộ hay thực lộ? Sư nói: Trên sinh lộ người chết vô số, trên thực lộ không có người sống. Bạch Thủy nói đây là Lạc Phổ còn ông thế nào? Sư nói: Không phải chỉ Lạc Phổ mà Giáp Sơn cũng chẳng làm gì. Hỏi: Giáp Sơn vì sao chẳng làm sao? Sư nói: Không thấy nói sinh cơ 1 lộ (đường) - sư ở đó, sau có vị Tăng hỏi: Phật ma chưa hiện hưởng vào đâu mà ứng. Sư nói: Các Thượng tọa nghe đối đáp. Hỏi: Như thế nào là 1 câu gặp thời cơ? Sư nói: Liền nói đem đến (tương lai). Hỏi: Thỉnh Hòa thượng. Sư nói: Xuyên qua đầu lâu chẳng biết chỗ đau. Hỏi: Như thế nào là 1 câu người minh liễu (biết rõ người?) Sư nói: Ngựa giỏi thước tắc chẳng dờ, chim ngu bay nhảy ra đường.

4. Hòa thượng Trung ở Đặng Châu.

Hỏi: Trong biển không gặp thầy, như thế nào là chủ trong Hoàn (cõi bao la?) - Sư nói: Gà vàng thường báo sáng, người đương thời không tự biết. Hỏi: Như thế nào là gương sáng trong tối? Sư nói: Vạn cơ mê muội chẳng được. Hỏi: Chưa biết chiếu vật gì? Sư nói: Vật gì chẳng chiếu. Hỏi: Như thế nào là thật tế lý địa chẳng nhận 1 trần. Trong cửa Phật sự không bỏ 1 pháp. Sư đáp: Chân thường trần chẳng nhiễm, trong biển trăm sông vào. Hỏi: Thỉnh Hòa thượng lia ngoài thanh sắc mà đáp. Sư nói: Người gỗ thường đáp lời, có tánh chẳng thể nói.

5. Hòa thượng Động Khê ở Gia châu.

Trước Sư hỏi ngài Phổ Lạc: Cây trắng không rẽ cành che mát, thỉnh Sư chỉ thẳng diệu u vi (sâu kín). Lạc Phổ nói: Chỗ đẹp Sa môn la việc chẳng nương nhau. Nước trong ngàn sông đỉnh cao tự khác. Sư do đó mà lãnh ý chỉ đệ tử nối pháp. Hỏi: Thầy rắn vì sao bị rắn nuốt? Sư nói: Mấy phen gỡ cửa kéo chẳng ra.

6. Hòa thượng Ngọa Long ở Kinh Triệu.

Xưa Sư mở pháp đường có vị Tăng đến hỏi: Mặt trời sáng hạp cõi trời, châu sáng chiếu cự đò (kinh đô xưa), bến cầu thông biển pháp, ngày nay ý thế nào? Sư nói: Kiếm báu khi múa há nài sáng tối.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Hoài Trung ở núi Tiêu Dao, Giang Tây.

1. Hòa thượng Sư Ngụy ở viện Phước Thanh, Tuyên Châu.

Sư hiệu Thông Huyền Thiền sư - Tăng hỏi: Cảnh phân kế thừa của Giáp lãnh, tòa báu Tiêu Dao đã bước lên, sấm pháp xin chấn động? Sư nói: Tiêu Dao hưởng ngoài vật, ngoài vật móng chẳng sinh - Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Đứng ngoài tuyết chưa là khổ chặt cánh tay mới là đích thực. Hỏi: Như thế nào là 1 hoa nở 5 cánh thơm ngát đến nay. Sư nói: Nhân tròn ngoài 3 cõi, quả đủ biết 10 phương.

2. Thiền sư Vô Hưu ở Bạch Vân, Kinh Triệu.

Hỏi: Giữa đường gặp hổ dữ thì làm sao mà hàng phục? Sư nói: quy y Phật, quy y pháp, quy y Tăng. Hỏi: Như thế nào là cảnh Bạch Vân? Sư nói: Đem trăng bên lầu hải khách sầu.

* Đệ tử nổi pháp của Thiền sư Khả Văn ở núi Bàn Long, Viên Châu trước đây.

1. Thiền sư Tịnh Ngộ ở Vĩnh An Lô Sơn Giang Châu.

Hỏi: Như thế nào là việc xuất gia? Sư nói: Núi cao ngàn trượng buông tay đi. Hỏi: Như thế nào là việc chẳng xuất gia? Sư nói: Xa xôi đỉnh tuyết mà lót ổ, có khác Hứa Do đeo 1 bầu. Hỏi: 6 cửa chẳng thông như thế nào mà thông tin (biết tin)? Sư nói: Xà-lê bên ngoài cùng ai biết nhau. Hỏi: Thoát lồng cởi bỏ gánh nặng mà đến thì thế nào? Sư nói: Đổ xương rửa ruột vào tử tặc, Hồng môn rất kỵ lại ngâm lau. Hỏi: Từ trên các Thánh đem gì chỉ bày người? Sư nói: Có khác Tổ Long mà hành hóa, vừa vượt thê phụng, vượt dương trần - Hỏi: Như thế nào là người biết làm khách. Sư nói: Xe báu giường cũng còn bỏ, ai hay nhiều kiếp bằng tha môn. Hỏi: Nhiều tay đái vàng thì ai được. Sư nói: Huỳnh Đế chẳng từng dạo xích thủy. Châu nhận voi không cũng ủng phí - Hỏi: Như khi tuyết phủ đầy lò hoa thì thế nào? Sư nói: Tuy đã ngưng đọng bày sắc đẹp, Thái dương sáng lên tức người lại mê.

2. Thiền sư Thiện Đạo ở núi Mộc Bình, Viên Châu.

Xưa Sư gặp ngài Lạc Phổ hỏi rằng: 1 bọt nước chưa sinh ra trở về trước như thế nào mà biện mạch nước? Lạc Phổ nói: Dời thuyền biết thế nước, quơ mái chèo biết sóng lạ. Sư chẳng vừa ý bèn tham vấn ngài Bàn Long hỏi giống như câu hỏi trước. Bàn Long nói: Dời thuyền chẳng biện khuấy nước, mái chèo liền mê nguồn. Sư từ đó mà ngộ nhập. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Đầu dê đá ngó hưởng Đông. Hỏi: Như thế nào là Chánh Pháp Nhân? Sư nói: Lỗ cây

gậy. Hỏi: Như thế nào là Bất Động Tôn? Sư đáp: Sóng cuộn rạt rào. Hỏi: Như thế nào là 1 câu Mộc Bình? Sư nói: Lấp đầy hư không. Hỏi: Lấp đầy hư không thì chẳng hỏi, như thế nào là 1 câu? Sư bèn đánh. Hễ có vị Tăng mới đến, trước khi cho tham lễ Sư đều bắt gánh 3 gánh đất mà bày kệ rằng:

*Người trong núi Mộc Bình
Dáng xưa tuổi lại nhỏ
Tướng xem giống người đưng
Luận tâm trăng thu sáng
Áo nạp vải không tầm
Giúp tiếng ca có chim
Cửa thành ngày nay đến
Một bọt từng đã sáng (hiểu?).*

Sư có nhiều dấu tích khác lạ đây không kể hết. Sư mất rồi đệ tử lập tháp, khắc ảnh đá nước này. Thụy là Chân Tịch Thiên sư, tháp đề Phổ Huệ.

3. Hòa thượng Long Khê ở Thiểm Phủ.

Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Có nhiều người hỏi về tháp Vô Phùng, cũng không tránh khỏi dưới một cái cọc của lão Tăng, làm sao tránh được cái cọc? Chúng không đáp được. Sư tự đáp thay: Xuống phía dưới. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Vô Phùng tháp? Sư nói: Trăm báu trang nghiêm nay đã xong, 4 cửa mở rộng đã lâu nay.

* Đệ tử nói pháp của Thiên sư Nguyệt Luân ở Huỳnh Sơn Vô châu trước đây.

1. Hòa thượng ở núi Đồng Tiên Trình Châu.

Trước Sư tham vấn ngài Huỳnh Sơn hỏi rằng: Cửa trời 1 hạp mười phương không đưng, có người nói được buông tay ra khỏi Chương Giang. Sư đáp rằng: Cửa chập chẳng mở rỗng không câu rỗng. Huỳnh Sơn nói: Đó là ông nói? Sư đáp: Phải. Nói thẳng phải hay chẳng phải nói thẳng là không phải? Huỳnh Sơn nói buông tay ra khỏi Chương Giang. Huỳnh Sơn lại hỏi: Biện Hòa đến chỗ Kinh Sơn đẹp, ngọc ẩn từ người thiên tử truyền là như thế nào? Sư đáp: Hạc linh không nghỉ dưới rừng, già quê không trọng năm Thái Bình. Huỳnh Sơn rất cho là phải - Sư ở đó, sau có vị Tăng hỏi:; như thế nào là việc truyền nhau? Sư nói: Rỗng phun nước trường sinh, cá nuốt bọt vô tận, thỉnh Sư nói: Ra. Sư nói: Đánh trống chuyển đầu thuyền, khuấy mái chèo trăng trong sóng.

* Đệ tử nói pháp của Thiền sư Hoàn Phổ ở Thiệu Sơn Lạc Kinh trước đây.

1. Hòa thượng Văn Thù ở Đàm Châu.

Tăng hỏi: Như thế nào việc trước đỉnh Chúc Dung? Sư nói: Trước hang cỏ tốt lành mọc. Hỏi: Nhân Vương lên ngôi vạn họ nhờ ân, Hòa thượng ra đời là thế nào? Sư nói: Vạn dặm trường sa ngồi thuyền sắt. Hỏi: Như thế ào là vốn có trang nghiêm như vậy? Sư nói: Cảnh trên nguồn hoa cúc, người đi mãi đường xa.

